

CORESPONDENȚĂ

DIN MOSCOVA

de la
IURII DIMITRIEV

EROUL

ȘI

PERSPECTIVA EROICA

Năzuința de a reprezenta oamenii în toată complexitatea și profunzimea caracterelor lor, deopotrivă cu interesul deosebit pentru eroii ce pot servi drept îndreptar în acțiune și ideal moral, reprezintă una din trăsăturile dominante ale esteticii teatrului sovietic. Scenele Moscovei au prezentat în ultimele luni spectacole care aduc în prim plan asemenea eroi ai vremurilor noastre.

La teatrul „Maiakovski” din Moscova, regizorul Mark Zaharov a pus în scenă un spectacol după romanul *Înfringerea* de Alexandr Fadeev. În faimosul său roman, Fadeev descrie zilele războiului civil în Orientul îndepărtat, arătând eroismul, în primul rând ca un efort, ca un drum greu și istovitor pe care sînt în măsură să-l înfrunte doar cei înzestrați nu numai cu forță fizică, dar mai presus de orice cu forță morală. Acest efort, acest eroism, pătruns de o idee înaltă capătă așadar, o aură romantică. Alături de Fadeev, adaptarea scenică a teatrului afirmă puritatea idealurilor eroilor din anii 20, decizia lor de a-și pune viața în cumpăna victoriei cauzei comune a Revoluției.

Cu deosebire semnificativ apare în spectacol conducătorul revoluționar Levinson, în interpretarea actorului Armen Gigarhanian. Om calm, a cărui voce joasă atrage pe loc atenția, el ascunde — și aceasta se simte —

un temperament uriaș, stăpinit însă de o mare voință, un caracter de nezdruccinată integritate. Credința lui în victorie, în necesitatea dobîndirii ei, ca și credința în oamenii care luptă alături de el pentru victorie, îl aduc în prim-planul acțiunii. Această credință a făcut din o fire maladivă și dintr-un om obișnuit, pînă nu de mult, doar să scîrție la vioară și să-și ajute părinții a vinde mobilă veche, un șef de partizani și tot ea explică și supunerea ce-i arată cei mai nedisciplinați ostași din detașamentul său.

Trecem printre spectacolele valoroase și *Caleașca de aur*. Lucrarea lui Leonov împlinește un sfert de veac. Dar acum ea trăiește o nouă viață scenică la teatrul „Malaia Bronnaia”, în concepția regizorală a lui Alexandr Dunaev. Rolul principal —, președinta sovietului unui orașel distrus de război — este interpretat de Lidia Suharevskaia. Eroina sa are complicații personale, probleme nerezolvate; ea își trăiește însă viața cu nemăsurată înțelepciune populară, subordonînd-o muncii sale, oamenilor, ajutorării oamenilor. Ea înțelege nu numai cu mintea, dar și cu inima că fiecare destin individual este o părticică din destinul colectiv, al poporului, că importanța postului ce-l ocupă cineva, este direct proporțională cu răspunderea ce o poartă față de om, și nu față de om privit ca un concept abstract, ci, cum e

în cazul nostru, față de *fiecare* ins ce solicită o audiență la Președintele sovietului orășenc.

La teatrul „Mali” se joacă *Omul și globul* de Victor Lavrentiev (regia Vladimir Veilis și Vitali Ivanov). Eroul principal al piesei, savantul Ghiorghii Barmin, al cărui model este academicianul I. V. Kurciatov, a trecut, firește, prin grelele încercări ale războiului de apărare, și acum în timp de pace și-a îndreptat toate cercetările creatoare spre elaborarea armei atomice. Preocupările lui sint însă, dominate de o convingere înalt umanistă și, deci, de gândul la pace și apărarea ei. Barmin este așadar, în această piesă, expresia unui avânt romantic, al credinței ferme că știința trebuie pusă în slujba oamenilor, dacă nu vrea să-și piardă calitatea progresistă, de instrument al dezvoltării vieții și al îmbunătățirii relațiilor dintre oameni.

În mod deosebit țin să subliniez contribuția actorilor Evghenii Vesnic și P. Konstantinov. Primul joacă rolul generalului Zuev — inteligent, ironic, posedînd arta subtilă de a se apropia de oameni, fără a atinge zonele familiarismului; cel de al doilea, rolul comisarului poporului Grișankov, fire avîntat lirică dar nu sentimentală ci structurată pe înțelegerea sarcinilor ce are de îndeplinit, pe conștiința răspunderii proprii în rezolvarea lor.

Alt spectacol vrednic de interes, *Amintirea inimii* de Alexandr Korneiciuk, reprezentat de teatrul „Evg. Vahtangov”. Spectatorii înfilnesc în acest spectacol felurite tipuri de oameni: tineri monteurii trimiși în India, un căpitan de cursă lungă, un bătrîn artist de circ și de estradă. În centrul acțiunii: destinul a doi oameni care, în trecutul război au luptat în același detașament de partizani din Franța — o comunistă sovietică și un socialist italian — și pe care viața și răspunderile față de patriile lor i-a despărțit. Spectacolul emoționează prin puritatea și delicatetea sentimentelor, prin respectul ce colorează relațiile între oameni, prin căldura sufletească, omenia și în același timp principialitatea cu care se încearcă a se rezolva grelele probleme ale umanității. Dintre interpreți (deși spectacolul se bucură în ansamblu de o bună interpretare) aș menționa pe Nicolai Grițenko, jucînd rolul complex al bătrînului actor de circ, a cărui lungă și spinoasă carieră artistică n-a alterat în el, respectul față de spectator și conștiința că arta e lipsită de sens și de autenticitate, cît nu slujește poporul.

Lucrări străbătute toate de acel romantism revoluționar despre care vorbea Maxim Gorki

N. Provotorov (Barmin) și G. Apitin (Grisankov) în spectacolul „Omul și globul”

la primul congres al scriitorilor sovietici, și al cărei țel, după spusele lui, nu este doar zugrăvirea critică a trecutului și prezentului, ci în primul rînd, contribuția, la afirmarea faptelor revoluționare, realizate în actualitate, și promovarea înalțelor țeluri ale viitorului socialist.

Romantismul revoluționar nu are nimic de a face cu optimismul de paradă, de suprafață. Calea urmată de poporul sovietic este o cale dificilă; despre ea precum și despre oamenii ce pășesc pe această cale ni se povestește cu veridicitate în cele mai bune spectacole ale teatrului sovietic.

